

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

TESTOVANIE 9 2023

**ANALÝZA TESTOVÝCH ÚLOH
ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY**

PhDr. Viktória KHERNOVÁ

Bratislava 2023

Testovanie 9 2023
Slovenský jazyk a literatúra
Výsledky a analýza úspešnosti celej populácie žiakov
v jednotlivých testových úlohách

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 42 383 žiakov základných a stredných škôl s celkovou priemernou úspešnosťou 58,7 %. Pre testovanú populáciu žiakov bol test stredne obťažný. Priemerná známka testovaných žiakov na polročnom vysvedčení zo slovenského jazyka a literatúry bola 2,23.

Test zo slovenského jazyka a literatúry overoval vedomosti, schopnosti a zručnosti žiakov na výstupe z nižšieho stredného vzdelávania (s nadväznosťou na primárne vzdelávanie). Overovanie základných vedomostí a zručností z jednotlivých zložiek predmetu vyplýva z požiadaviek na jazykové (zvuková rovina jazyka a pravopis, významová/lexikálna rovina, tvarová/morfologická rovina, syntaktická/skladobná rovina), štylistické a literárne vedomosti, schopnosti a zručnosti, taktiež z požiadaviek na čitateľské a interpretačné schopnosti a zručnosti žiakov, ktoré vychádzajú aj z požiadaviek ŠVP pre nižšie stredné vzdelávanie. Test meral úroveň vedomostí, schopností a zručností z oblasti slovenského jazyka a literatúry a čítania s porozumením. Priemerná úspešnosť žiakov v jednotlivých zložkách predmetu bola porovnateľná.

Testovanie 9 2023 Slovenský jazyk a literatúra	
Zložka predmetu	Priemerná úspešnosť žiakov ZŠ v %
Jazyk	57,0
Literatúra	59,3
Čítanie s porozumením	66,3

Pri analýze jednotlivých úloh testovaného predmetu vychádzame z formy testu 2111 z dát intaktných žiakov. Test je tzv. NR test – rozlišovací, porovnávaci test relatívneho výkonu – teda analýza sa týka vždy konkrétnej úlohy a v nej nameraných vedomostí, zručností a schopností.

Ukážka 1

Ukážka 1

Aké sú zdroje a vplyvy odpadu v moriach?

Narastajúce množstvo odpadu končí vo svetových oceánoch a poškodzuje zdravie ekosystémov, spôsobuje úhyn zvierat a ohrozuje ľudské zdravie. Riešenie spočíva v predchádzaní vzniku odpadu a lepšom odpadovom hospodárstve na pevnine.

Opad sa do morí dostáva z riek, kanalizáciou alebo vetrom. Opad z lodí a člnov sa takisto hromadí v oceánoch.

Morské prúdy zhromažďujú a vytvárajú rozsiahle zhľuky odpadu a malých plastových častíc. Opad sa hromadí aj na morskom dne a plážach.

Približne 10 % odpadu v oceánoch tvorí odhodенý rybársky výstroj, ktorý často usmrcuje morské zvieratá a morské vtáky.

Mnohé plasty sa rozpadávajú na menšie časti, ktoré sa následne môžu dostať do potravinového reťazca.

Z nahlásených prípadov vyplýva, že približne 36 % svetovej populácie morských vtákov a mnohých druhov rýb prehltlo odpad.

Morské zvieratá a morské vtáky si odpad mýlia s potravou v dôsledku jeho veľkosti a prevládajúceho výskytu.

Žalúdok naplnený nestráviteľnými plastmi môže zvieraťu zabrániť v prijímaní potravy, čo následne spôsobí, že zviera umiera od hladu. Chemikálie v plastoch môžu mať účinky ako jed a v závislosti od dávky môžu zviera natrvalo oslabiť alebo zahubiť.

Aj väčšie kúsky plastov predstavujú hrozbu pre morský život. Mnohé druhy vrátane tuleňov, delfínov a morských korytnačiek sa môžu do odpadu z plastov, rybárskych sietí a povrazov stratených v mori zamotať. Zamotané živočíchy väčšinou neprežijú, keďže sa nemôžu dostať na vodnú hladinu, aby sa nadýchli, uniknúť predátorom alebo prijímať potravu.

Ukážku 1 tvorí nesúvislý text s environmentálnou tematikou (medzipredmetové vzťahy). Na ukážku 1 sa vzťahovali úlohy 01 až 07.

Zadanie a analýza úlohy 01

01. Ktoré tvrdenie je podľa ukážky pravdivé?

- ☐ A Ľudia sú priamo zodpovední len za 10 % odpadu vo svetových oceánoch.
- ☐ B Viac ako polovica morských vtákov určite prehltla plastový odpad.
- ☐ C Všetok odpad sa pôsobením morských prúdov hromadí na morskom dne.
- ☒ D Niektoré časti plastového odpadu prenikajú do potravinového reťazca.

Úloha 01 testujúca čítanie s porozumením na kognitívnej úrovni porozumenia súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov zisťovala úroveň schopnosti žiakov vyvodiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Pre vyriešenie tejto úlohy sa žiaci zameriavali na správnosť tvrdenia, ktoré sa týkalo informácií explicitne uvedených v ukážke.

Správnu odpoveď na úlohu 01 uviedlo 81,8 % žiakov, úloha bola veľmi ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v danej úlohe je na veľmi dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 02

02. Ktoré tvrdenie o odpadoch je podľa ukážky pravdivé?

- ☐ A Celkové znečistenie oceánov spôsobuje odpad z pobrežia a pláží.
- ☒ B Výskyt rôzneho odpadu v oceánoch súvisí aj s množstvom rybárskych lodí.
- ☐ C Prehltnutie plastového odpadu závisí len od veľkosti živočícha.
- ☐ D Konzumácia plastového odpadu je zaznamenaná pri všetkých druhoch rýb.

Úloha 02 overovala čítanie s porozumením. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostí v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci museli rozlišovať a posúdiť správnosť informácií uvedených v ukážke so zameraním na konkrétny údaj.

Správnu odpoveď na úlohu 02 uviedlo 78,1 % žiakov, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v tejto konkrétnej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 03

03. Ktoré tvrdenie o vplyve odpadu v moriach a oceánoch na živočíšnu ríšu z ukážky nevyplýva?

- ☒ A Blokuje voľný let morských vtákov.
- ☐ B Komplikuje obranu zvierat pred útočníkmi.
- ☐ C Oslabuje organizmus zvierat morskej ríše.
- ☐ D Bráni živočíchom nadýchnuť sa nad hladinou.

Záporne formulovaná úloha 03 testovala čítanie s porozumením. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Jej cieľom bolo zistiť zručnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky. Kompetenciu čítania s porozumením úloha testovala pomocou nesúvislého textu. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci pracovali s informáciami, ktoré sa týkali konkrétneho údaja.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 82,7 %, úloha bola veľmi ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v danej úlohe je na veľmi dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 04

04. Cieľom ukážky je

- ☐ A vyzvať ľudí k väčšej aktivite pri záchrane morských korytnačiek.
- ☒ B informovať o neutešenej situácii s množstvom odpadu.
- ☐ C nabádať ľudí k potrebe separovania výlučne plastového odpadu.
- ☐ D varovať pred možným zánikom života morských vtákov.

Úloha 04 testujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne analýzy súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala úroveň schopnosti žiakov vyvodiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Pre vyriešenie tejto úlohy sa žiaci zameriavali na kontext ukážky a identifikáciu zámeru textu.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 69,6 %, uvedená úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov správne identifikovať zámer textu v tejto úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 05

05. V ktorej možnosti sú v slovných spojeniach len prídavné mená, ktoré sa nepravidelne stupňujú?

- ☐ A malých častíc, ľudské zdravie
- ☐ B rozsiahle zhluky, svetových oceánov
- ☒ C lepšom hospodárstve, menšie časti
- ☐ D ľudské zdravie, lepšom hospodárstve

Úloha 05 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie stupňovania prídavných mien s využitím faktických poznatkov. Overovala schopnosti a vedomosti žiakov o použití znalostí z morfolologickej roviny jazyka s konkrétnym ohľadom na stupňovanie prídavných mien v praktickej rovine jazyka.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 71,8 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov využiť vedomosti o stupňovaní prídavných mien v tejto konkrétnej úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 06

06. V nasledujúcej vete vyhľadaj zvrtné sloveso a napíš ho pravopisne správne v tvare 3. osoby množného čísla v podmienovacom spôsobe prítomného času.

Morské zvieratá a morské vtáky si odpad mýlia s potravou v dôsledku jeho veľkosti a prevládajúceho výskytu.

mýlili by si

Úloha 06 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sa zaraduje do kognitívnej úrovne aplikácie gramatických kategórií a časovania slovesa s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť úroveň poznania žiakov rozlišovať tvary slovies s použitím znalostí gramatických kategórií a časovania slovies v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 25,8 %, uvedená úloha bola pre testovanú populáciu žiakov obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 07

07. Podčiarknuté slovné spojenie v nasledujúcej vete napíš pravopisne správne v tvare akuzatívu množného čísla.

Morskí vedci pozorovali akrobatické kúsky troch delfínov.

tri delfíny

Úloha 07 taktiež overovala jazykovú zložku predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí z ortografickej a morfolologickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov použiť ortografické a morfologické pravidlá na úrovni vedomostí očakávaných na nižšom strednom vzdelávaní v praktickej rovine.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 37,1 %, interpretovaná úloha bola obťažná.

Ukážka 2

Ukážka 2

Kde bolo, tam bolo...

- 1891 – Na farme v Dánsku sa narodil Ole Kirk Christiansen, zakladateľ hračkárskej firmy Lego. Vyučil sa za tesára.
- 1916 – Christiansen kúpil drevoobrábaciú dielňu v meste Billund. Živil sa stavaním domov a vyrábaním nábytku.
- 1924 – Dvaja jeho synovia sa hrali v tesárskej dielni a nešťastnou zhodou okolností sa vznietili suché drevené hobliny.

Dôležité milníky spoločnosti Lego

- 1932 – Christiansen zakladá spoločnosť na výrobu tovaru na každodenné použitie, ako sú napríklad stoličky, stoly, posteľe a rôzne skrine.
- 1934 – V tomto roku vzniká úplne nová firma – Lego. Veľká hospodárska kríza totiž tesárskemu obchodu spôsobila takmer krach a Christiansen kvôli zníženiu nákladov vyrába už len drevené miniatúry svojich výrobkov, teda hračky.
- 1947 – Christiansen kupuje prvý lisovací stroj na plasty v Dánsku. Firma spúšťa výrobu a predaj plastových hračiek.
- 1949 – Lego začína vyrábať vzácny produkt – plastové stavebnice.
- 1955 – Firma ide prvýkrát za hranice domáceho trhu a rozširuje svoje pôsobenie aj do Švédska.
- 1959 – Podnik predáva svoje produkty už aj v Nemecku, Nórsku, vo Švajčiarsku a Veľkej Británii.
- 1960 – Lego zasiahol požiar, ktorý zničil väčšinu drevených hračiek. Podnik sa orientuje už len na plastové výrobky.
- 1966 – Na trh je uvedená úspešná modelová železnica.
- 1968 – V dánskom Billunde bol otvorený prvý Legoland. Nasledujú parky v Anglicku, USA a Nemecku.
- 1997 – Na trh uvádza svoju prvú počítačovú hru – Lego Island.
- 2009 – Lego je piatym najväčším svetovým výrobcom hračiek z hľadiska tržieb.
- 2012 – Záujem o hračky je taký veľký, že spoločnosť Lego nie je schopná pokryť všetok dopyt po svojich produktoch.

Ukážku 2 predstavuje text s datovaním vývoja spoločnosti Lego. Na ukážku 2 sa vzťahovali úlohy 08 až 14.

Zadanie a analýza úlohy 08

08. Ktoré tvrdenie o firme Lego je podľa ukážky pravdivé?

- ☐ A Podľa počtu vyrobených hračiek je firma Lego piata na svete.
- ☐ B Firma Lego od svojho založenia dva razy vyhorela.
- ☐ C Najväčšiu finančnú stratu spôsobila firme hospodárska kríza.
- ☒ D Výrobky sa predávajú mimo Dánska od roku 1955.

Úloha 08 testujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala schopnosť žiakov pochopiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Úloha overovala

kompetenciu čítania s porozumením prostredníctvom textu s chronologicky datovanými údajmi.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 66,3 %, uvedená úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 09

09. Ktoré tvrdenie je podľa ukážky pravdivé?

- ☒ **A** Prvé hračky boli napodobeninami skutočného nábytku.
- ☐ **B** Prvé stavebnice firmy Lego boli vyrobené z dreva.
- ☐ **C** Christiansen odovzdal tradíciu stolárstva svojmu synovi.
- ☐ **D** Dôvodom na výrobu hračiek bol zvýšený dopyt.

Úloha 09 overujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov a zisťovala zručnosti a schopnosti žiakov vyvodiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Pre vyriešenie tejto úlohy sa žiaci zameriavali na správnosť tvrdenia, ktoré sa týkalo informácií explicitne uvedených v ukážke.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 56,0 %, táto úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 10

10. Ktorý z dôvodov na základe ukážky neovplyvnil vznik hračkárskej firmy Lego?

- ☐ **A** hrozba krachu
- ☐ **B** hospodárska kríza
- ☒ **C** požiar dielne
- ☐ **D** šetrenie financií

Úloha 10 testujúca čítanie s porozumením so zápornou formuláciou sa zaraďuje do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala zručnosť žiakov vyvodiť správnosť informácie uvedenej v ukážke so zameraním na konkrétny údaj. Vyriešenie úlohy si vyžadovalo selekciu informácií v ukážke. Úlohou žiakov bolo pochopiť, ktorý údaj v ukážke je správny a posúdiť logicky správny záver.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 39,7 %, úloha bola obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 11

11. V ktorej možnosti sú uvedené slová, ktorými je možné nahradiť podčiarknuté výrazy v nasledujúcej vete tak, aby bol zachovaný jej význam?

Hračky ich vyniesli medzi top hračkárske firmy na svete a v čase najväčšieho boomu zamestnávali viac ako šesťtisíc ľudí.

- ☐ A najúspešnejšie, zisku
- ☒ B špičkové, rozmachu
- ☐ C najlepšie, výkonu
- ☐ D vysoké, výbuchu

Úloha číslo 11 overovala taktiež čítanie s porozumením. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky so zameraním na konkrétne slová a rozoznanie ich významu. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci pracovali okrem kontextu ukážky aj s lexikálnou rovinou jazyka v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 43,7 %, uvedená úloha bola pre testovanú populáciu žiakov stredne ťažná.

Zadanie a analýza úlohy 12

12. V ktorej možnosti sú slovné spojenia napísané pravopisne správne?

- ☐ A Švédsky kráľ, Spojené štáty americké
- ☐ B Dánsky výrobcovia, Christiansenove rodisko
- ☐ C švédsky kráľ, Spojené štáty Americké
- ☒ D dánski výrobcovia, Christiansenovo rodisko

Úloha 12 patrí do predmetovej zložky jazyk. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne analýzy s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť vedomosti a schopnosti žiakov uplatniť poznatky o korektných tvaroch prídavných mien v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 47,5 %, táto úloha bola stredne ťažná.

Zadanie a analýza úlohy 13

13. Vypíš z ukážky synonymum slova *bankrot*.

krach

Úloha 13 overovala jazykovú zložku predmetu. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne porozumenia významu slova s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo uplatnenie znalostí o identifikácii synonymného významu.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 87,3 %, interpretovaná úloha bola veľmi ľahká. Schopnosť žiakov uplatniť znalosti o synonymnom vzťahu slov je v tejto úlohe na veľmi dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 14

14. Utvor z akostného prídavného mena v nasledujúcej vete príslovku a napíš ju pravopisne správne.

Lego začína vyrábať vzácny produkt – plastové stavebnice.

vzácne

Úloha 14 testovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy slovnodruhovej transformácie s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosti a vedomosti žiakov identifikovať akostné prídavné meno a transformovať ho na príslovku.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 44,6 %, úloha bola stredne ťažná.

Ukážka 3

Ukážka 3

Jules Verne
Dvadsaťtisíc míľ pod morom

– Ale more, pán Aronnax, – povedal mi, – táto zázračná a nevyčerpatelná živiteľka, ma nielen živí, ale aj oblieka. Teraz všetko dostávam od mora a jedného dňa sa všetko moru vráti!

– Máte rád more, kapitán.

– Áno, mám ho rád! More je všetko! Pokrýva sedem desatin zemegule. Vanie nad ním čisté a zdravé povetie. Je to nesmierna púšť, kde však človek nikdy nie je sám, lebo cíti, ako všade okolo neho kypí život. More nosí v sebe nadprirodzený a zázračný život. Je v ňom iba pohyb a láska. Je to živé nekonečno, ako povedal jeden z vašich básnikov. A naozaj, pán profesor, príroda sa v ňom prejavuje všetkými tromi ríšami: nerastnou, rastlinnou i živočíšnou. More je ohromná zásobáreň prírody! V mori má zem svoj začiatok a ktovie, či v ňom aj neskončí! Tam je zvrchovaný pokoj. More nepatrí tyranom. Na jeho hladine ešte môžu páchať neprávosti, biť sa, vzájomne sa zožierať, prenášať ta všetky pozemské hrôzy. Ale desať metrov pod hladinou ich moc prestáva, ich vplyv sa stráca, mizne ich sila! Ach, pane, žite v hĺbinách morí! Iba tam je nezávislosť! Tam nepoznám nijakých pánov! Tam som slobodný!

Kapitán Nemo sa zrazu uprostred tohto prekypujúceho nadšenia odmlčal. Dal sa strhnúť za hranice svojej zvyčajnej zdržanlivosti? Povedal priveľa? Niekoľko minút vzrušene chodil hore-dolu. Potom sa upokojil, na tvár sa mu vrátil zvyčajný chladný výraz a obrátiac sa ku mne, povedal:

– A teraz, pán profesor, ak si želáte prezrieť Nautila, som vám k službám.

Ukážku 3 tvorí umelecký text, ktorý v rámci prehovoru postáv obsahuje opis vnútorných procesov konkrétnej postavy (monológ). Na ukážku 3 sa vzťahovali úlohy 15 až 21.

Zadanie a analýza úlohy 15

15. More podľa ukážky

- ☐ A pokrýva tretinu zemského povrchu.
- ☒ B nemôžu ľudia nikdy celé ovládnuť.
- ☐ C je inšpiráciou všetkým umelcom.
- ☐ D nie je kapitánovou veľkou vášňou.

Úloha 15 overovala čítanie s porozumením. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne porozumenia informácií explicitne uvedených v texte ukážky s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov triediť a rozoznať správnosť informácií s ohľadom na konkrétne fakty. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci vyvodzovali faktické tvrdenia uvedené v umeleckom texte.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 79,3 %, úloha bola ľahká. Schopnosť žiakov čítať s porozumením v tejto úlohe je na dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 16

16. Kto je rozprávačom v ukážke?

- ☐ A kapitán
- ☐ B autor ukážky
- ☐ C Nautilus
- ☒ D profesor Aronnax

Úloha 16 testovala literárnu zložku predmetu. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne hodnotenia súvislostí s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť zručnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky s ohľadom na prehovory postáv a identifikovať rozprávača. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci hodnotili súvislosti vyplývajúce z dialógu postáv v ukážke na explicitnej úrovni s ohľadom na rozprávača.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 54,3 %, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 17

17. V ktorej možnosti dochádza k spodobovaniu?

- ☒ A človek nikdy nie je sám
- ☐ B zvyčajnej zdržanlivosti
- ☐ C som vám k službám
- ☐ D moc prestáva

Úloha 17 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikovania asimilácie s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť u žiakov úroveň poznania a rozlišovania spodobovania slov.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 64,1 %, uvedená úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 18

18. V ktorej možnosti je slovo so slabikotvornou spoluhláskou?

- ☐ A nevyčerpatelná
- ☐ B povetrie
- ☒ C zvrchovaný
- ☐ D pokrýva

Úloha 18 taktiež overovala zvukovú rovinu jazyka v praktickej rovine. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo

overiť u žiakov úroveň identifikácie slabík s ohľadom na slabikotvorné spoluhlásky v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 53,3 %, táto úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 19

19. V ktorej možnosti je rozkazovacia veta z ukážky?

- ☐ A Tam som slobodný!
- ☒ B Žite v hĺbinách morí!
- ☐ C More je ohromná zásobáreň prírody!
- ☐ D Tam nepoznám nijakých pánov!

Úloha 19 overujúca jazykovú zložku predmetu sa radí do kognitívnej úrovne analýzy s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť u žiakov úroveň poznania a rozlišovania melódie vety v praktickej rovine.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 78,4 %, uvedená úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 20

20. Vypíš prísudok z nasledujúcej vety.

More je ohromná zásobáreň prírody.

je zásobáreň

Úloha 20 testovala syntaktickú rovinu jazyka v praxi. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy syntaktických vzťahov s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha overovala schopnosť žiakov správne identifikovať prísudok vo vete.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 41,6 %, úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 21

21. Napíš vzor podstatného mena z nasledujúcej vety.

Je to nesmierna púšť.

dlaň

Úloha 21 testovala jazykovú zložku. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne aplikácie s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť, či žiaci vedia správne rozlíšiť a aplikovať znalosti o vzoroch podstatných mien v praktickej rovine.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 61,9 %, interpretovaná úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 22

22. Ktorým literárnym žánrom je nasledujúca ukážka?

„Najviac času strácame tým, že by sme chceli získať čas.“

John Steinbeck

☐ A anekdota

☐ B príslovie

☒ C aforizmus

☐ D porekadlo

Úloha 22 patrí do literárnej zložky predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy krátkych literárnych žánrov na úrovni vedomostného horizontu žiaka nižšieho stredného vzdelávania s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha overovala schopnosť uplatnenia vedomostí o krátkych literárnych žánroch v praxi. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci pracovali s celou ukážkou, správne identifikovali literárny žáner.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 50,0 %, táto úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 23

23. V ktorej možnosti je slovo *jej* rovnakým druhom zámena ako v nasledujúcej vete?

Pripravili sme niekoľko interaktívnych úloh na tému voda a jej ochrana.

☒ A Vlhová získala zlato v lyžiarskom slalome, jej výkon bol excelentný.

☐ B Zaujímal sa o dejiny gotickej stavby, tak jej o nich porozprával.

☐ C Nová teória o organizmoch jej pomohla lepšie chápať vedu.

☐ D Autor životopisných bestsellerov jej daroval svoj rukopis.

Úloha 23 patrí do predmetovej zložky jazyk. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne analýzy morfolologickej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť vedomosti a schopnosti žiakov uplatniť poznatky o zámenách v praktickej úlohe. Správne vyriešenie tejto úlohy si vyžadovalo identifikáciu správnej pozície zámena.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 69,8 %, interpretovaná úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 24

24. Vypíš z ukážky dvojslovný umelecký prostriedok označujúci *dejiny*.

Miroslav Žbirka

Atlantída

Len more cez brány čias

ženie na brehy stĺpy vln.

More cez brány čias

von vynáša stĺpy vln.

brány čias

Úloha 24 overovala literárnu zložku predmetu a čítanie s porozumením. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne analýzy súvislostí vyplývajúcich z textu básne s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť zručnosť žiakov rozoznať a určiť prenesený význam. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci analyzovali význam básne z literárneho a čitateľského hľadiska.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 80,6 %, úloha bola ľahká. Identifikácia lexikálneho významu slova v interpretovanej úlohe je na veľmi dobrej úrovni.

Zadanie a analýza úlohy 25

25. Napíš slovom alebo číslicou, koľko vlastných podstatných mien je v nasledujúcej ukážke.

Dorotkino uznanie bolo zrejmé, nuž iba prikývla a jedla sama. „Porozprávaj mi niečo o sebe a o krajine, odkiaľ si prišla.“ Keď sa najedla, rozprávala Strachopudovi o Kansase, aké je tam všetko sivé i ako ju tornádo odvieкло do tejto divnej krajiny Oz.

tri

Úloha 25 sa radí do jazykovej zložky predmetu a overuje kognitívnu úroveň hodnotenia morfologickej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť vedomosti a schopnosti žiakov uplatniť poznatky o vlastných podstatných menách v praktickej úlohe. Správne vyriešenie tejto úlohy si vyžadovalo identifikáciu vlastných podstatných mien.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 32,6 %, interpretovaná úloha bola obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 26

26. V ktorej z nasledujúcich viet sa nenachádza zložené slovo?

- ☐ A Mladého dobrodruha lákalo more.
- ☐ B Na svoju prvú plavbu sa vraj vydal ako štrnásťročný.
- ☒ C Svoj návrh cesty predložil kráľovi.
- ☐ D Vzdelával sa tiež aktívnym štúdiom cestopisných diel.

Záporne formulovaná úloha 26 taktiež patrí do jazykovej zložky predmetu. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne aplikácie znalostí o tvorení slov s využitím faktických poznatkov v praktickej rovine. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov správne rozlišovať zložené slová, resp. práca s významovou (lexikálnou) rovinou jazyka vo vete. Od žiakov sa očakávalo, že využijú svoje zručnosti správne identifikovať zložené tvary slov.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 72,4 %, táto úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 27

27. V ktorej možnosti sú správne doplnené chýbajúce písmená z nasledujúcej vety?

Počas prípravných zápasov sa t__m spod hradu __horského šľachtica Matúša Čáka predstaví neobv__kle v čiernych a biel__ch dresoch, Dukla totiž oslavuje účasť už v päťdesiat__ch súťažných sezónach.

- ☐ A ý, U, i, i, i
- ☐ B í, U, i, y, i
- ☐ C ý, u, y, i, y
- ☒ D í, u, y, y, i

Úloha 27 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov analyzovať ortografické a morfológické pravidlá slovenského jazyka na úrovni uplatnenia pravopisných a gramatických javov.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 58,7 %, táto konkrétna úloha bola stredne ťažná.

Zadanie a analýza úlohy 28

28. Napíš názov literárneho žánru nasledujúcej časti ukážky, ktorého typické znaky sú uvedené v bublinách.

K. J. Erben

Vodník

Neveselé, trúchlivé
sú tie vodné kúty,
kde sa v tráve pod záružlím
rybka s rybkou krúti.

Tam slniečko nezasvieti,
vetrík nezaveje:
chlad a ticho – ako žiaľ
v srdci bez nádeje.

Neveselé, trúchlivé
sú tie kúty vodné,
v polotme a polosvetle
dni sa vlečú po dne.

Vodníkov dvor priestranný,
hojnosť nad hojnosť:
ale iba zriedkavo
vítajú tam hostí.

A do jeho krištáľovej
brány kto raz vkročí,
toho ťažko ešte zazrú
jeho milých oči.

pochmúrny
dej

magickosť,
nadprirodzené
postavy a javy

stupňovanie
napätia

obvykle sa končí
tragicky

balada

Úloha 28 sa radí do literárnej zložky predmetu do kognitívnej úrovne analýzy literárnych žánrov v praktickej úlohe s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov správne rozoznať žáner ukážky a aplikovať konkrétne vedomosti z literatúry.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 53,9 %, úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 29

29. Vypíš z nasledujúcej ukážky antonymum k slovu, ktoré má význam „*uspôsobený znášať chladné podnebie a prostredie*“.

Veľmi zaujímavý je aj spoločný výskyt (prelínanie) studenomilných horských a teplomilných prvkov našej fauny a flóry. „Ďalší podrobný prieskum môže priniesť ešte nejedno prekvapenie,“ pripomenula.

teplomilných

Úloha 29 overovala jazykovú zložku predmetu v praxi. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí z lexikálnej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov a overovala schopnosť žiakov určiť antonymný vzťah.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 54,7 %, úloha bola stredne obtiažná.

Zadanie a analýza úlohy 30

30. V ktorej možnosti sa nachádza jednočlenná slovesná veta?

- ☒ **A** Poobede sa zrazu rozpršalo ako z krhly.
- ☐ **B** Dnes sa obloha mračí väčšmi ako zvyčajne.
- ☐ **C** Na našom sídlisku od rána padá sneh.
- ☐ **D** K hmľistému ránu sa dnes pridal aj mráz.

Úloha 30, ktorá overovala kognitívnu úroveň analýzy vedomostí zo skladobnej (syntaktickej) roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov, sa radí do jazykovej zložky predmetu. Úloha overovala schopnosť žiakov identifikovať jednočlennú slovesnú vetu.

Testovaná populácia žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 67,9 %, interpretovaná úloha bola ľahká.